

การวิจัยประเมินผลโครงการอบรมเสริมทักษะการดูแลเด็ก  
ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสำหรับผู้ปกครอง (2539)

A study evaluating the training programme to improve parents' skills  
on mental retardation care

สมจิตต์ ฤทธิ์รักษา  
มัณรี โอสถานนท์  
จันทิมา จินตโกวิท

## บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลโครงการอบรมเสริมทักษะการดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสำหรับผู้ปกครองว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร และเพื่อรับทราบถึงการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมของผู้ปกครองไปปฏิบัติ ตลอดจนศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองที่เข้ารับการอบรมตามโครงการจำนวน 44 คน เป็นการศึกษาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติแบบร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า โครงการอบรมในครั้งนี้มีการเตรียมพร้อมที่ดี มีเนื้อหาตรงกับความต้องการและความสนใจ ไม่สลับซับซ้อน เข้าใจง่ายและปฏิบัติตามได้ ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ทางปฏิบัติได้ดี สำหรับเนื้อหาสาระที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้และนำไปใช้ประโยชน์ได้มาก ได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา พฤติกรรมที่เป็นปัญหาและการแก้ไข ในขณะที่เนื้อหาที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุดเป็นเนื้อหาเรื่องการฝึกภาคปฏิบัติ อย่างไรก็ตามเมื่อเทียบสัดส่วนกันแล้ว ไม่ว่าเนื้อหาที่ให้ความรู้และเนื้อหาที่นำไปใช้ประโยชน์ ปรากฏว่าเนื้อหาภาคบรรยายมีมากกว่าทางปฏิบัติมาก

ปัญหาและอุปสรรคในการอบรมมาเลี้ยงดูเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จากการศึกษพบว่าส่วนใหญ่เกิดจากตัวเด็กเอง บิดามารดา ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัวเด็ก

ส่วนเนื้อหาที่ควรเพิ่มเติมสำหรับการอบรมในครั้งต่อไป ได้แก่ วิธีการที่เด็กจะช่วยตัวเอง การดูแลสุขภาพร่างกายเบื้องต้นสำหรับเด็ก การจัดความท้อแท้ของบิดามารดา และการกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก เป็นต้น

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการอบรมในครั้งต่อไป ได้แก่ ควรจัดอบรมต่อเนื่องปีละ 2 ครั้ง ผู้ดำเนินการอบรมกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กควรปรึกษาหารือร่วมกัน ควรเพิ่มเวลาฝึกภาคปฏิบัติ โดยเน้นให้มีการฝึกสถานการณ์จริงที่เป็นกิจวัตรประจำวันของเด็กให้มากขึ้น ทั้งนี้ควรจัดให้มีวิดิทัศน์เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติมาประกอบประกอบการบรรยายและการฝึกภาคปฏิบัติด้วย กับจัดช่วงปิดภาคเรียนและเชิญวิทยากรเฉพาะด้านมาอบรม เป็นต้น